

3.3. ΕΝΟΤΗΤΑ

Μοναξιά / αποξένωση και συντροφικότητα.

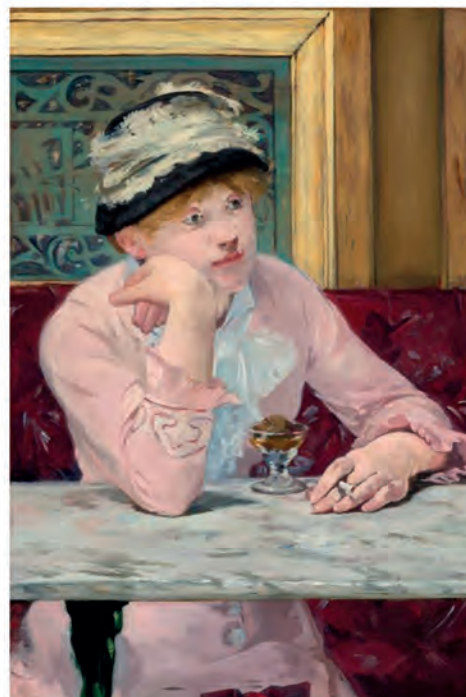
1. Φωτογραφίες Α΄

2. Φωτογραφίες Β΄

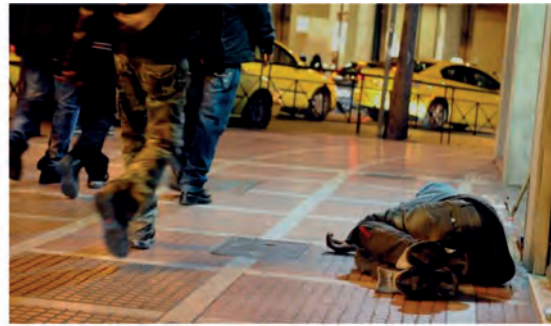
5. Vincent van Gogh (1890). Θλιμμένος γέρος (On The Threshold Of Eternity). Kröller-Müller Museum, Otterlo, Netherlands.

6. Édouard Manet (1877). Το δαμάσκηνο. National Gallery of Art, Washington.

7.

8.

1. The Beatles, *Eleanor Rigby* (1966)

Το *Eleanor Rigby* είναι τραγούδι των Μπιτλς σε σύνθεση του Πωλ ΜακΚάρτνεϋ. Ο ΜακΚάρτνεϋ συνέθεσε το κομμάτι για πιάνο, χωρίς λόγια. Αργότερα σκέφτηκε να το αφιερώσει στη μοναξιά. Το όνομα του τραγουδιού είναι φανταστικός συνδυασμός ενός καταστήματος στο Μπρίστολ και της ηθοποιού *Eleanor Bron*. Ο ΜακΚάρτνεϋ συνάντησε τους υπόλοιπους Μπιτλς στο σπίτι του Τζων Λένον και όλοι μαζί έγραψαν τους στίχους του τραγουδιού.

«Eleanor Rigby», wikipedia

Στίχοι: JOHN LENNON & PAUL McCARTNEY

Ah look at all the lonely people
Ah look at all the lonely people

Κοίτα όλους αυτούς τους μοναχικούς ανθρώπους
Κοίτα όλους αυτούς τους μοναχικούς ανθρώπους

Eleanor Rigby, picks up the rice
In the church where a wedding has been
Lives in a dream
Waits at the window, wearing the face
That she keeps in a jar by the door
Who is it for?

Η Ελεονόρα Ρίγκμπυ μαζεύει το ρύζι από μια
εκκλησία που μόλις έγινε γάμος
Ζει σε ένα όνειρο
Περιμένει στο παράθυρο, φορώντας το «πρόσωπο»
που το φυλάει μες στη κανάτα που κρατά δίπλα
στην πόρτα

All the lonely people
Where do they all come from?
All the lonely people
Where do they all belong?
Father McKenzie, writing the words
Of a sermon that no one will hear
No one comes near
Look at him working, darning his socks
In the night when there's nobody there
What does he care?

Για ποιον να είναι;
Όλοι οι μοναχικοί άνθρωποι
Από πού να έρχονται όλοι αυτοί άραγε;
Όλοι οι μοναχικοί άνθρωποι
Πού να ανήκουν όλοι αυτοί άραγε;
Ο πατήρ ΜακΚένζι γράφει τους στίχους ενός
κηρύγματος του που κανείς δεν θα ακούσει
Κανείς δεν έρχεται κοντά
Κοίτα τον να εργάζεται, μαντάροντας τις κάλτσες
του τη νύχτα που δεν είναι κανείς εκεί
Για τι νοιάζεται;

[...]
Eleanor Rigby, died in the church
And was buried along with her name
Nobody came
Father McKenzie, wiping the dirt
From his hands as he walks from the grave
No one was saved

[...]
Η Ελεονόρα Ρίγκμπυ πέθανε στην εκκλησία
και θάφτηκε μαζί με το όνομά της
Κανείς δεν ήρθε
Ο πατήρ ΜακΚένζι διώχνει την βρομιά
από τα χέρια του, ενώ φεύγει από τον τάφο
Κανείς δεν σώθηκε

<http://www.metrolyrics.com/eleanor-rigby-lyrics-beatles.html>

2. Δ. Σαββόπουλος, *Ας κρατήσουν οι χοροί* (1983)

Στίχοι: Διονύσης Σαββόπουλος

Μουσική: Διονύσης Σαββόπουλος

Ας κρατήσουν οι χοροί
και θα βρούμε αλλιώςτικα
στέκια επαρχιώτικα βρε
ώσπου η σύναξις αυτή
σαν χωριό αυτόνομο να ξεδιπλωθεί

Μέχρι τα ουράνια σώματα
με πομπούς και με κεραίες
φτιάχνουν οι Έλληνες κυκλώματα
κι ιστορία οι παρέες

Κάνει ο Γιώργος την αρχή
είμαστε δεν είμαστε
τίποτα δεν είμαστε βρε
κι ο Γιαννάκης τραγουδεί
άμα είναι όλα άγραφα κάτι θα βγει

Και στις νύχτας το λαμπάδιασμα
να κι ο Άλκης ο μικρός μας
για να σμίξει παλιές
κι αναμμένες τροχιές
με το ροκ του μέλλοντός μας

Ο ουρανός είναι φωτιές
ανεμομαζώματα
σπίθες και κυκλώματα βρε
και παρέες λαμπερές
το καθρέφτισμά τους στις ακρογιαλιές

Κι είτε με τις αρχαιότητες
είτε με ορθοδοξία
των Ελλήνων οι κοινότητες
φτιάχνουν άλλο γαλαξία

9.

Να κι ο Μπάμπης που έχει πει
κι η Λυδία ντρέπεται
που όλο εκείνη βλέπετε βρε
κι ο Αχιλλέας με τη Ζωή
μπρος στην Πολαρόντ κοιτούν γελαστοί

Τότε η Έλενα η χορεύτρια
σκύβει στη μεριά του Τάσου
και με μάτια κλειστά
τραγουδούν αγκαλιά
Εθνική Ελλάδος γεια σου

Τι να φταίει η Βουλή
τι να φταιν οι εκπρόσωποι
έρημοι και απρόσωποι βρε
αν πονάει η κεφαλή
φταίει η απρόσωπη αγάπη που 'χε βρει

Μα η δικιά μας έχει όνομα
έχει σώμα και θρησκεία
και παππού σε μέρη αυτόνομα
μέσα στην τουρκοκρατία

Να μας έχει ο Θεός γερούς
πάντα ν' ανταμώνουμε
και να ξεφαντώνουμε βρε
με χορούς κυκλωτικούς
κι άλλο τόσο ελεύθερους σαν ποταμούς

Και στις νύχτας το λαμπάδιασμα
να πυκνώνει ο δεσμός μας
και να σμίγει παλιές κι αναμμένες τροχιές
με το ροκ του μέλλοντός μας

10. Έργο Θεόφλου

Προκλήσεις και δυσκολίες ενότητας και η ευθύνη της θρησκείας.

11.

Pawel Kuczynski

12.

Pawel Kuczynski

13.

Pawel Kuczynski

14.

Pawel Kuczynski, Fire

15.

16.

Ιω 17, 20-23: «[...] Δεν προσεύχομαι μόνο γι' αυτούς αλλά και για κείνους που με το κήρυγμα αυτών θα πιστεύουν σ' εμένα, **ώστε να είναι όλοι ένα**, όπως εσύ, Πατέρα, είσαι ενωμένος μ' εμένα κι εγώ μ' εσένα. Να είναι κι αυτοί ενωμένοι μ' εμάς, κι έτσι ο κόσμος να πιστέψει ότι μ' έστειλες

εσύ. Εγώ τη δόξα που μου έδωσες την έδωσα σ' αυτούς, για να είναι ένα μεταξύ τους, όπως εμείς είμαστε ένα: Εγώ ενωμένος μαζί τους κι εσύ ενωμένος μαζί μου, ώστε ν' αποτελούν μια τέλεια ενότητα, κι έτσι ο κόσμος να καταλαβαίνει ότι μ' έστειλες εσύ κι ότι αγάπησες κι αυτούς όπως αγάπησες εμένα».

Η ενότητα στην εκκλησιαστική κοινότητα μέσα από το Βάπτισμα και την Ευχαριστία.

1. Εξ ύδατος και Πνεύματος

Στην αρχαία παράδοση το Βάπτισμα, το Χρίσμα και η Ευχαριστία [...] σχηματίζουν μια λειτουργική ακολουθία και «τάξη», γιατί κάθε μυστήριο βρίσκει την πληρότητά του στο άλλο με τέτοιο τρόπο, ώστε είναι αδύνατο να καταλάβουμε πλήρως τη σημασία του ενός όταν χωριστεί και απομονωθεί από τα άλλα δύο. [...] Στο Βάπτισμα αναγεννιόμαστε «εξ ύδατος και Πνεύματος», και αυτή η γέννηση μας κάνει ανοιχτούς στο δώρο του Αγίου Πνεύματος, δηλαδή στην προσωπική μας Πεντηκοστή. Και τελικά, το δώρο του Αγίου Πνεύματος μας «ανοίγει» εισόδους στην Εκκλησία, στο τραπέζι του Χριστού, στη Βασιλεία Του. Βαπτιζόμαστε για να λάβουμε το Άγιο Πνεύμα· παίρνουμε το Άγιο Πνεύμα για να γίνουμε ζωντανά μέλη του Σώματος του Χριστού, και για να αυξάνουμε μέσα στην Εκκλησία, στην πληρότητα της ηλικίας του Χριστού. [...]

[...] αν η Ευχαριστία είναι αληθινά το μυστήριο της Εκκλησίας, και όχι μόνον ένα από τα μυστήρια της Εκκλησίας, τότε αναγκαστικά η είσοδος στην Εκκλησία σημαίνει είσοδο στην Ευχαριστία, τότε η Ευχαριστία είναι πράγματι το πλήρωμα του Βαπτίσματος.

Σμέμαν, Αλ. (1990). *Εξ ύδατος και πνεύματος*. Μτφρ. Ι. Ροηλίδης. Αθήνα: Δόμος, σ. 164, 166.

2. Βάπτισμα και Θεία Ευχαριστία

Για την Ορθόδοξη Εκκλησία κανένα Μυστήριο δεν είναι αυτόνομο και αυτοτελές, μάλιστα δε τα τρία «μυητικά μυστήρια». Ειδικά ως προς το Βάπτισμα και τη Θ. Ευχαριστία, η σύνδεση του ενός με το άλλο υπήρξε ανέκαθεν αδιάσπαστη λειτουργικά, και τούτο για λόγους όχι απλά τυπικούς, αλλά βαθύτατα θεολογικούς και δογματικούς».

[...] Σαφής [...] είναι η μαρτυρία του Οδοιπορικού της Αιθερίας (δ' αι.), το οποίο περιγράφει τη λειτουργική πράξη της Εκκλησίας Ιεροσολύμων, και το οποίο μάς πληροφορεί ότι μετά το Βάπτισμα ακολουθούσε η είσοδος των νεοφώτιστων της Εκκλησίας, όπου ετελείτο η Θ. Λειτουργία μετά εσπερινού.

[...] Όπως δεν μπορεί να τελεσθεί Θ. Λειτουργία χωρίς λαϊκούς, έτσι δεν μπορεί να υπάρξει εν ενεργεία λαϊκός χωρίς τη συμμετοχή του στην Ευχαριστιακή σύναξη.

Το Βάπτισμα είναι θάνατος και ανάσταση.

Ο Απ. Παύλος είναι σαφής ως προς αυτό (Ρωμ 6, 3-4). Αλλά αν δεν συμμετάσχει ο βαπτισθείς στη Θ. Ευχαριστία, πώς μπορεί να αναστηθεί στην καινή ζωή; Ένα Βάπτισμα ασύνδετο προς τη Θ. Ευχαριστία είναι ένας θάνατος χωρίς ανάσταση.

Με το Βάπτισμα ο πιστός πεθαίνει ως «τέκνον σώματος», δηλ. τέκνο των βιολογικών νόμων, της φθοράς, και αναγεννάται ως «τέκνον της Βασιλείας». Αλλά η πλήρης εικόνα της Βασιλείας είναι η Ευχαριστία. Χωρίς αυτήν το Βάπτισμα χάνει το εσχατολογικό του νόημα.

Το Βάπτισμα παρέχει την υιοθεσία.

Δηλ. τη δυνατότητα κατά χάριν να καλεί κανείς τον Θεό «Πατέρα», όπως κατά φύσιν τον καλεί ο μονογενής Υιός. Αλλά αυτό μόνο στη Θ. Ευχαριστία μπορεί να συμβεί κυριολεκτικά. Η προσευχή «Πάτερ ημών» ήταν ανέκαθεν ευχαριστιακή προσευχή. [...] Το «τολμάν επικαλείσθαι τον Θεόν

Πατέρα, και λέγειν Πάτερ ημών» έχει τη φυσική του θέση προ της Θ. Κοινωνίας. Η υιοθεσία, που παρέχει το Βάπτισμα, εκφράζεται και πραγματοποιείται μόνο μέσα στην Ευχαριστία.

[...] Είναι το μυστήριο της αγάπης ως κοινωνίας με τον Θεό και με τους άλλους. Αυτό είναι η πεμπουσία της Θ. Ευχαριστίας, το να είναι εικόνα της Βασιλείας, πρόγευση των έσχατων, βίωση της αγάπης ως κοινωνίας με το Θεό και τους άλλους εν τω σώματι του Χριστού. Σε τι ωφελεί, λοιπόν, το Βάπτισμα, όταν ο βαπτισθείς δεν συναχθεί αμέσως επί το αυτό στην ευχαριστιακή σύναξη;

Ζηζιούλας, Ι., Μητροπολίτης Περγάμου (1999). Άγιον Βάπτισμα και Θεία Λειτουργία.

3. Το Βάπτισμα, μυστική ταφή και ανάσταση

Το Βάπτισμα υποδηλώνει μια μυστική ταφή και μια ανάσταση με τον Χριστό (Ρωμ 6, 4-5 και Κολ 2,12). Το εξωτερικό σημείο δε αυτής της ταφής και της ανάστασης είναι η βύθιση του βαπτιζομένου στην κολυμβήθρα, που την ακολουθεί η ανάδυσή του από το νερό. ...

Μέσω του Βαπτίσματος μας δίνεται η άφεση κάθε αμαρτίας, της προπατορικής, αλλά και κάθε άλλης πραγματοποιημένης. «Ενδυόμαστε τον Χριστό», και γινόμαστε μέλη της Εκκλησίας, του Σώματός Του. Οι Ορθόδοξοι, για να θυμούνται τη βάπτισή τους, φορούν σ' όλη τους τη ζωή, ένα μικρό Σταυρό, κρεμασμένο από τον λαιμό τους με μια αλυσιδίτσα».

Ware, Κάλλιστος, επίσκοπος Διοκλείας (2001). *Η ορθόδοξη Εκκλησία*. Αθήνα: Ακρίτας, σ. 439-440.

4. Το Βάπτισμα

Εξάλλου με το Βάπτισμα ανοίγεται η θύρα, για να εισαχθεί ο πιστός στην εν Χριστώ κοινωνία με τα άλλα μέλη του Κυριακού Σώματος.

[...] Γίνεται, συνεπώς, το Βάπτισμα είσοδος στη ζωή μιας συγκεκριμένης τοπικής κοινότητας και όχι σε μία γενική - οικουμενική- περί χριστιανισμού ιδέα.

[...] Το Βάπτισμα, άρα, υπό ορθές προϋποθέσεις, οδηγεί στην εκκλησιαστικότητα και εκκλησιοποίηση του ανθρώπου, δηλαδή στη μεταμόρφωση της ατομικότητάς του σε εκκλησιαστική ύπαρξη. Δεν είναι όμως κάτι αυτονόητο και απροϋπόθετο. Όλα στην Εκκλησία είναι καρπός της συνέργειας με τη Θεία Χάρη. Και αυτό προϋποθέτει τη διάθεση και τον αγώνα του ανθρώπου. Αυτοματισμοί στην Εκκλησία δεν μπορεί να υπάρξουν, αφού η Θεία Χάρη δεν καταργεί την ανθρώπινη Ελευθερία ως δυνατότητα επιλογής, καταφάσεως ή απορρίψεως (πρβλ. Ιωάν. 5, 6)».

Μεταλληνός, π. Γ. (1999). «Εξ ύδατος και πνεύματος». *Η Θεολογία του αγίου Βαπτίσματος*.

1. Από τη **Θ. Λειτουργία**:

«Τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος αἰτησάμενοι, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους, καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα».

2. Από την **Ακολουθία του Βαπτίσματος**:

α. «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε»

β. «[...]Γράψον αὐτόν ἐν βίβλῳ ζωῆς σου καὶ ἔνωσον αὐτόν τῇ ποιμνῇ τῆς κληρονομίας σου».

3. *Γαλ 3, 26-29*: «Εἰστε, λοιπόν, ὅλοι παιδιὰ του Θεοῦ, αφοῦ πιστεύετε στον Ἰησοῦ Χριστό.

Κι αὐτό, γιατί ὅσοι βαφτιστήκατε στο ὄνομα του Χριστοῦ, ἔχετε ντυθεῖ το Χριστό. Δεν ὑπάρχει πια Ἰουδαίος καὶ εἰδωλολάτρης, δεν ὑπάρχει δούλος καὶ ἐλεύθερος, δεν ὑπάρχει ἄντρας καὶ γυναίκα»

όλοι σας είστε ένας, χάρη στον Ιησού Χριστό. Κι αφού ανήκετε στο Χριστό, είστε απόγονοι του Αβραάμ και κληρονόμοι της ζωής, όπως την υποσχέθηκε ο Θεός».

Παραδείγματα ειρηνικής συνύπαρξης διάφορων χριστιανικών και θρησκευτικών κοινοτήτων.

1. Επίσημα έγγραφα

α. Επίσημο έγγραφο της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου για την αποστολή της Ορθόδοξης Εκκλησίας στον σύγχρονο κόσμο (Κρήτη, 2016)

A. Ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου

Ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, ἀπορρέουσα ἐκ τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου κατ' εἰκόνα Θεοῦ καί καθ' ὁμοίωσιν καί ἐκ τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ εἰς τό σχέδιον τοῦ Θεοῦ διά τόν ἄνθρωπον καί τόν κόσμον, ὑπῆρξε πηγὴ ἐμπνεύσεως διὰ τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι ἐνεβάθυναν εἰς τό μυστήριον τῆς θείας Οἰκονομίας...

[...] Ὡς προϋποθέσεις μιᾶς εὐρυτέρας ἐν προκειμένῳ συνεργασίας δύναται νά χρησιμεύσῃ ἡ κοινὴ ἀποδοχὴ τῆς ὑψίστης ἀξίας τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου. Αἱ κατὰ τόπους Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι εἶναι δυνατόν νά συμβάλουν εἰς τὴν διαθρησκευτικὴν συνεννόησιν καί συνεργασίαν διὰ τὴν εἰρηνικὴν συνύπαρξιν καί κοινωνικὴν συμβίωσιν τῶν λαῶν, χωρὶς τοῦτο νά συνεπάγεται οἰονδήποτε θρησκευτικόν συγκρητισμόν.

Ἔχομεν τὴν πεποιθήσιν ὅτι ὡς «Θεοῦ συνεργοί» (Α΄ Κορ. γ΄, 9), δυνάμεθα νά προχωρήσωμεν εἰς τὴν διακονίαν ταύτην ἀπὸ κοινοῦ μεθ' ὄλων τῶν ἀνθρώπων καλῆς θελήσεως, τῶν ἀγαπώντων τὴν κατὰ Θεὸν εἰρήνην, ἐπ' ἀγαθῶ τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας ἐπὶ τοπικοῦ, ἐθνικοῦ καί διεθνοῦς ἐπιπέδου. Ἡ διακονία αὕτη εἶναι ἐντολὴ Θεοῦ (Ματθ. ε΄, 9). [...]

E. Ἡ Ορθόδοξος Ἐκκλησία ἔναντι τῶν διακρίσεων

[...] Ἡ Ἐκκλησία πιστεύει ὅτι ὁ Θεὸς «ἐποίησεν ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς» (Πράξ. ιζ΄, 26) καί ὅτι ἐν Χριστῷ «οὐκ ἔστι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλληνας, οὐκ ἔστι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔστι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ εἶς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Γαλ. γ΄, 28). [...] Ἡ Ορθόδοξος Ἐκκλησία ὁμολογεῖ ὅτι ἕκαστος ἀνθρώπος, ἀνεξαρτήτως χρώματος, θρησκείας, φυλῆς, φύλου, ἐθνικότητος, γλώσσης, ἔχει δημιουργηθῆ κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ καί ἀπολαμβάνει ἴσα δικαιώματα ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Συνεπῆς πρὸς τὴν πίστιν αὐτήν, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν δέχεται τὰς διακρίσεις δι' ἕκαστον ἐκ τῶν προαναφερθέντων λόγων, ἐφ' ὅσον αὗται προϋποθέτουν ἀξιολογικὴν διαφορὰν μετὰ τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ Ἐκκλησία, ἐν τῷ πνεύματι τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καί τῆς ἴσης μεταχειρίσεως τῶν ἀνθρώπων, ἀξιολογεῖ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀρχῶν αὐτῶν ὑπὸ τὴν φῶς τῆς διδασκαλίας τῆς περὶ τῶν μυστηρίων, τῆς οἰκογενείας, τῆς θέσεως τῶν δύο φύλων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καί τῶν ἐν γένει ἀξιών τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει δικαίωμα ἵνα διακηρύττῃ τὴν μαρτυρίαν τῆς διδασκαλίας τῆς εἰς τὸν δημόσιον χῶρον.

[...] Ἡ Ἐκκλησία προβάλλει τὴν θυσιαστικὴν ἀγάπην τοῦ Ἐσταυρωμένου Κυρίου τῆς ὡς τὴν μόνην ὁδὸν πρὸς ἕνα κόσμον εἰρήνης, δικαιοσύνης, ἐλευθερίας καί ἀλληλεγγύης μετὰ τῶν ἀνθρώπων καί τῶν λαῶν, τῶν ὁποίων μόνον καὶ ἔσχατον μέτρον εἶναι πάντοτε ὁ ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς θυσιασθεὶς Κύριος (προβλ. Ἀποκ. ε΄, 12), ἥτοι ἡ ἄπειρος Ἀγάπη τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος [...].»

β. Επίσημο έγγραφο της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου για την σχέση της Ορθόδοξης Εκκλησίας προς τον υπόλοιπο χριστιανικό κόσμο (Κρήτη, 2016)

«[...] Ἡ εὐθύνη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἐνότητα, ὡς καὶ ἡ οἰκουμενικὴ αὐτῆς ἀποστολή ἐξεφράσθησαν ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Αὗται ἰδιαιτέρως προέβαλον τὸν μεταξὺ τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας ὑφιστάμενον ἄρρηκτον δεσμόν.

Ἡ Ορθόδοξος Ἐκκλησία, ἀδιαλείπτως προσευχομένη «ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως», ἐκαλλιέργει πάντοτε διάλογον μετὰ τῶν ἐξ αὐτῆς διεστώτων, τῶν ἐγγύς καὶ τῶν μακρὰν, ἐπρωτοστάτησε μάλιστα εἰς τὴν σύγχρονον ἀναζήτησιν ὁδῶν καὶ τρόπων τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων [...]

2. Μηνύματα, Ομιλίες

α. Κοινό μήνυμα των Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου, Πάπα Ρώμης Φραγκίσκου και Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος Ιερωνύμου στη Λέσβο (για τους πρόσφυγες)

[...] Ἀπευθύνουμε κοινὴ ἔκκληση γιὰ τὸν τερματισμὸ τοῦ πολέμου καὶ τῆς βίας στὴ Μέση Ἀνατολή, μιὰ δίκαιη καὶ διαρκὴ εἰρήνη, καὶ τὴν ἔντιμη ἐπιστροφή ὅσων ἀναγκάστηκαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ σπίτια τους. Ζητοῦμε ἀπὸ τίς θρησκευτικὲς κοινότητες νὰ ἐντείνουν τίς προσπάθειές τους στὴν ὑποδοχὴ, παροχὴ βοήθειας καὶ προστασίας στοὺς πρόσφυγες ὄλων τῶν θρησκειῶν, καὶ ἀπὸ τίς θρησκευτικὲς καὶ πολιτικὲς ὑπηρεσίες ἀνακούφισης (τῶν προσφύγων) νὰ ἐργάζονται γιὰ νὰ συντονίζουν τίς πρωτοβουλίες τους. Γιὰ ὅσο διάστημα ὑπάρχει ἡ ἀνάγκη, ζητοῦμε ἐπιμόνως ἀπὸ ὅλες τίς χῶρες νὰ παράσχουν προσωρινὸ ἄσυλο, νὰ προσφέρουν τὴν ιδιότητα τοῦ πρόσφυγα σὲ ὅσους ἔχουν τὸ δικαίωμα, νὰ ἐπεκτείνουν τίς προσπάθειες ἀρωγῆς τους καὶ νὰ συνεργαστοῦν μὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καλῆς θέλησης γιὰ τὸν ἄμεσο τερματισμὸ τῶν συνεχιζομένων συγκρούσεων.

Ἡ Εὐρώπη ἀντιμετωπίζει σήμερα μιὰ ἀπὸ τίς πιὸ σοβαρὲς ἀνθρωπιστικὲς κρίσεις τῆς ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου. Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση αὐτῆς τῆς σοβαρῆς πρόκλησης, κάνουμε ἔκκληση σὲ ὅλους τοὺς ἀκόλουθους τοῦ Χριστοῦ νὰ ἐνθυμοῦνται τὰ λόγια τοῦ Κυρίου, σύμφωνα μὲ τὰ ὁποῖα ὅλοι μας θὰ κριθοῦμε μιὰ μέρα: «ἐπέινασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἦμην καὶ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἦμην καὶ ἦλθετε πρὸς με ... ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ’ ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ 25: 35-36, 40).

Ἀπὸ τὴν πλευρὰ μας, ὑπακούοντας στό θέλημα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, πιστεύουμε ἀκράδαντα, ὀλόψυχα καὶ μὲ ἀποφασιστικὴτητα, ὅτι πρέπει νὰ ἐντείνουμε τίς προσπάθειές μας γιὰ τὴν προώθηση τῆς πλήρους ἐνότητος ὄλων τῶν Χριστιανῶν. Ἐπιβεβαιώνουμε τὴν πεποίθησή μας ὅτι ἡ «συμφιλίωση (μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν) περιλαμβάνει τὴν προώθηση τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης ἐντὸς καὶ μεταξύ ὄλων τῶν λαῶν. [...] Μαζί, θὰ κάνουμε τὸ χρέος μας, ὥστε νὰ προσφέρουμε στοὺς μετανάστες, τοὺς πρόσφυγες καὶ τοὺς αἰτούντες ἄσυλο, μιὰ ἀνθρώπινη ὑποδοχὴ στὴν Εὐρώπη» (Οἰκουμενικὴ Χάρτα, 2001). Μὲ τὴν ὑπεράσπιση τῶν θεμελιωδῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τῶν προσφύγων, τῶν αἰτούντων ἄσυλο καὶ τῶν μεταναστῶν, καθὼς καὶ τῶν πολλῶν περιθωριοποιημένων ἀνθρώπων στίς κοινωνίες μας, ἔχουμε ὡς στόχο νὰ ἐκπληρώσουμε τὴν ἀποστολὴ τῶν Ἐκκλησιῶν, πού εἶναι ἡ διακονία τοῦ κόσμου.

Ἡ συνάντησή μας σήμερα ἔχει ὡς στόχο νὰ δώσει κουράγιο καὶ ἐλπίδα σὲ ὅσους ἀναζητοῦν καταφύγιο καὶ σὲ ὅλους ἐκείνους πού τοὺς καλωσορίζουν καὶ τοὺς βοηθοῦν. Καλοῦμε τὴ διεθνή

κοινότητα νά θέσει τήν προστασία τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς ὡς προτεραιότητα, καί σέ κάθε επίπεδο, νά ὑποστηρίξει πολιτικές ἐντάξεις πού ἐκτείνονται σέ ὅλες τίς θρησκευτικές κοινότητες. Ἡ φοβερή κατάσταση ὄλων ὅσων ἐπηρεάζονται ἀπό τήν παρούσα ἀνθρωπιστική κρίση, συμπεριλαμβανομένων πολλῶν Χριστιανῶν ἀδελφῶν μας, ἀπαιτεῖ συνεχῆ προσευχή ἀπό μέρος μας.

Λέσβος, 16 Ἀπριλίου 2016

β - Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου πρό τοῦ Παναγίου Τάφου (25 Μαΐου 2014)

[...] ὁ πανίερος οὗτος Τάφος, μάς καλεῖ νά ἀποβάλωμεν ἓνα ἀκόμη φόβον, τόν πλέον ἴσως διαδεδομένον εἰς τόν σύγχρονον κόσμον μας: τόν φόβον τοῦ ἄλλου, τοῦ διαφορετικοῦ, τοῦ ἀλλοπίστου, τοῦ ἀλλοθρήσκου, τοῦ ἑτεροδόξου. Αἱ φυλετικά καί κάθε εἴδους διακρίσεις ἐπικρατοῦν ἀκόμη εἰς πολλές συγχρόνους κοινωνίας μας καί, τό χειρότερον ὄλων, διαπερνοῦν πολλάκις καί αὐτόν τόν θρησκευτικόν βίον τῶν ἀνθρώπων. Ὁ θρησκευτικός φανατισμός ἀπειλεῖ ἤδη τήν εἰρήνην εἰς πολλές περιοχάς τῆς γῆς, ὅπου καί αὐτό τοῦτο τό δῶρον τῆς ζωῆς θυσιάζεται εἰς τόν βωμόν τῆς μισαλλοδοξίας. Ἐνώπιον τῆς καταστάσεως αὐτῆς τό μήνυμα τοῦ ζωοδόχου Τάφου εἶναι ἐπεῖγον καί σαφές: ἀγαπήσατε τόν ἄλλον, τόν διαφορετικόν, τόν ἀλλόπιστον, τόν ἑτερόδοxon ὡς ἀδελφόν. Τό μῖσος ὀδηγεῖ εἰς τόν θάνατον, ἡ ἀγάπη «ἔξω βάλλει τόν φόβον» (Α΄ Ἰω. 4, 18) καί ὀδηγεῖ εἰς τήν ζωήν.

[...] οὐδεὶς ἄλλος δρόμος ὀδηγεῖ εἰς τήν ζωήν πλήν ἐκείνου τῆς ἀγάπης, τῆς καταλλαγῆς, τῆς εἰρήνης ἐν ἀληθείᾳ καί τῆς πιστότητος εἰς τήν Ἀλήθειαν. Αὐτόν τόν δρόμον καλοῦνται ὅλοι οἱ χριστιανοί νά ἀκολουθήσουν εἰς τάς μεταξύ των σχέσεις εἰς οἰανδήποτε ἐκκλησίαν ἢ ὁμολογίαν καί ἂν ἀνήκουν, διδόντες τό παράδειγμα πρὸς τόν λοιπόν κόσμον. Ὁ δρόμος αὐτός εἶναι ἴσως μακρὺς καί δύσκολος, καί εἰς ὠρισμένους φαίνεται ἐνίοτε ἀδιέξοδος. Ἄλλ' εἶναι ὁ μόνος δρόμος πού ὀδηγεῖ εἰς τήν ἐκπλήρωσιν τῆς βουλῆς τοῦ Κυρίου «ἵνα πάντες ἔν ὧσιν» (Ἰωάν. 17,21). Μιάς βουλῆς, ἡ ὁποία τόν δρόμον τοῦτον ἤνοιξε καί διήνυσεν ὁ ἀρχηγός τῆς πίστεώς μας Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὁ σταυρωθεὶς καί ἀναστάς ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου χώρου. [...]

«Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ» (Α΄ Ἰω. 4, 7).».

Κοινότητα Ταιζέ

α) «Ἀπό τα νιάτα μου, δεν με εγκατέλειψε ποτέ η ιδέα ότι μια κοινοτική ζωή θα μπορούσε να είναι ένα σημάδι ότι ο Θεός είναι αγάπη, και μόνον αγάπη. Σιγά σιγά με διακατείχε η πεποίθηση ότι ήταν ουσιώδες να δημιουργηθεί μια κοινότητα με άνδρες αποφασισμένους να δώσουν όλη τους τη ζωή, και που να προσπαθούν να καταλάβουν ο ένας τον άλλον, να συμφιλώνονται πάντα: μια κοινότητα όπου η καλοσύνη της καρδιάς και η απλότητα θα ήταν στο κέντρο των πάντων».

Αδελφός Roger

